Vuoden 2025 tuloverotus

Lisäävätkö ylimpien marginaaliverojen kiristykset verotuloja?

Tutkimusjohtaja Tero Kuusi,
ETLA

Valtiovarainvaliokunnan
verojaoston kuuleminen
10.10. 2024

Kuinpa paljon korkea verotus vaikuttaa talouden ”kakun” kokoon?

Empiirinen mikronäkemys: ei paljon *lyhyellä aikavälillä*

Teoreettinen makronäkemys: paljon *huomioiden mukautuminen*

Rahoittaisiko korkeimpien marginaaliverojen lasku itsensä?

Taulukko 4. Lafferin käyrän huippukohdat eri parametriarvoin tulonmuunto huomioiden.

$\tau^* = \frac{1+t_2 s a \varepsilon}{1+a\varepsilon}$, (t_2, a)= (40 %, 2,9)		Tulonmuuntojouston määräävä parametri (s)		
		0,1	0,4	0,7
Verotettavan tulon jousto (ε)	0	**100 %**	**100 %**	**100 %**
	0,1	**78 %**	**81 %**	**84 %**
	0,2	**65 %**	**69 %**	**74 %**
	0,3	**55 %**	**61 %**	**67 %**
	0,4	**48 %**	**55 %**	**61 %**
	0,5	**43 %**	**50 %**	**57 %**

Vertailun vuoksi: Ylimmät marginaaliveroasteet vuodelle 2020 67,1 % (= implisiittinen kulutusvero 21,6 % + korkein marginaalivero 58 %)

Saezin (2001) tulonmuunnon huomioiva laskukaava

- Verotettavan tulon jousto (ϵ)
- Tulojakauman muoto (a)
- Tulonmuunnon osuus (s)
- Tulonmuuntoa koskeva veroprosentti (t_2)

(muut dynaamiset vaikutukset?)

Lähde: Kotamäki ja Kirkko-Jaakkola (2022). Korkeimman marginaaliveroasteen laskukaava Kotakorpi ja Matikka (2017).

Mitä sanoo tutkimus verotettavan tulon joustosta (ϵ)?

Laaja mikrojoustokirjallisuus korostaa lyhyttä aikaväliä

- Esimerkiksi Matikka (2018): **0,21**
- Ylimpään veroluokkaan kuuluvien joustot (Ericson ym. 2015; Kirkko-Jaakkola ja Kotamäki, 2022): **0,4 ei liioittelua**

Pitemmän aikavälin vaikutuksista jonkin verran empiiristä näyttöä:

- Tanskan marginaaliverouudistus (Kleven ym., 2024): **lyhyt aikaväli 0,2, mutta työpaikanvaihtajat 0,4-0,5**
- ”Epäjatkuvat” työpaikanvaihdot suomalaisopiskelijoilla (Kosonen ja Matikka, 2023): **2,5 kertaiset, joskin edelleen pienet.**
- Kansainvälinen ”mikro-makro” (Jäntti, Pirttilä, Selin, 2016) **: 0,3-0,6**
- Viimeaikainen kvantitatiivinen makromallinnus USA (MacNamara ym. 2024): **0,6-0,7**

Huippu häämöttää

Marginaaliverojen lasku *ehkä* itsensä rahoittavaa

Taulukko 4. Lafferin käyrän huippukohdat eri parametriarvoin tulonmuunto huomioiden.

$\tau^* = \frac{1+t_2 s a \varepsilon}{1+a\varepsilon}$, (t_2, a)= (40 %, 2,9)		Tulonmuuntojouston määräävä parametri (s)		
		0,1	0,4	0,7
Verotettavan tulon jousto (ε)	0	**100 %**	**100 %**	**100 %**
	0,1	**78 %**	**81 %**	**84 %**
	0,2	**65 %**	**69 %**	**74 %**
	0,3	55 %	61 %	67 %
	0,4	48 %	55 %	61 %
	0,5	43 %	50 %	57 %

Vrt. 2020 67,1 %

Lisäverotulot tulevat kalliilla, onko veronkiristys tehokasta politiikkaa?

Kuva. Verotuksen kiristystarve per 1 EUR lisäverotuotto, EUR

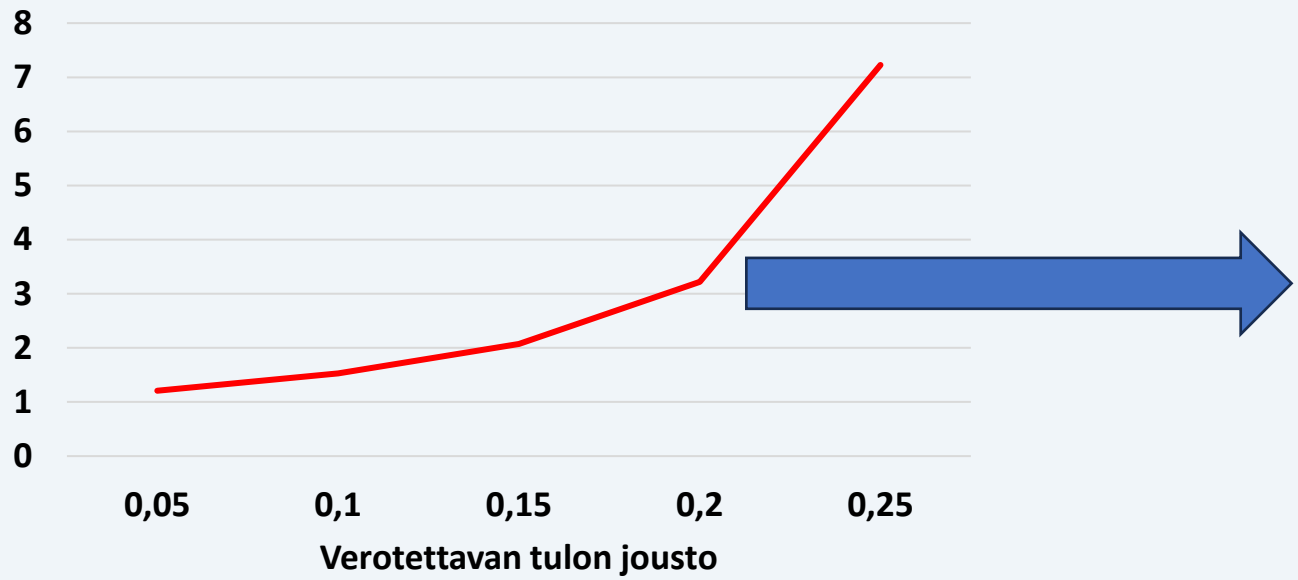

”Kolmen euron verotuksen kiristäminen tuo yhden veroeuron lisää, kolmen euron verotuksen vähentäminen maksaa euron”

Huom. Perustuen Saez ym. (2012) kaavaan $1+\frac{ea(t-s*t2)}{1-t-ea(t-s*t2)}$ marginaaliveron ollessa 67,1 % ja s = 0,7. Muuten samat oletukset kuin edellä.

Verotuksen suunta alas - katse Ruotsiin?

”värnskatt”- veron poisto merkitsi viiden prosenttiyksikön alennusta suurimpien ansiotulojen verotukseen vuonna 2020.

> *”**Omarahoitusosuus tulee olemaan 120 prosenttia** eli enemmän kuin koko alun perin arvioitu verotulojen lasku”*
>
> *Riksrevision (2023). Förändrade inkomstskatteregler 2011–2023. Underlag till granskningsrapport*

Vuonna 2016 Ruotsi nosti tulojakauman ylimpään 5 prosenttiin kuuluvien marginaaliveroastetta 3 prosenttiyksikköä.

> *"Ruotsi toimi **Laffer-käyrän väärällä puolella** jo ennen tässä artikkelissa arvioimaamme uudistusta.”*
>
> *Miao, D., Selin, H., Söderström, M. (2022). Earnings responses to even higher taxes. IFAU Working Paper 2022:12.*

Ruotsissa suunnitelmia korkeimpien marginaaliverojen laskemiseksi edelleen Suomen tason alle (joskin työn sivukulut suurempia)

Johtopäätöksiä

- Korkeiden marginaaliverojen **kannustinongelma on vakava**, kun sitä tarkastellaan pitkän aikavälin työvoiman tarjontavaikutusten kautta.
  - Korkeiden marginaaliverojen laskeminen voisi pitkässä juoksussa rahoittaa itsensä.
  - Ruotsissa tuntuu olevan enemmän uskoa siihen.